

Hledání pravdy: výstava o excesech 1945-46

MARTINA SCHNEIBERGOVÁ

Radio Praha 23. Mai 2006 – Výpovědi očitých svědků, fotografie, oficiální spisy armádních důstojníků a další archivní dokumenty jsou k vidění na výstavě, která byla minulý pátek v Lounech zahájena. Bez komentářů dokumentuje události z let 1945-46, které se odehrály na různých místech severních Čech. Ty na německém civilním obyvatelstvu spáchané násilné činy se převážně označují jako „excesy“. Martina Schneibergová byla na vernisáži.

Výstava o obětech komunistického násilí v severočeském pohraničí byla připravena Eduardem Vackem, který pracuje v Sekci pro dokumentaci a dějiny ve správě českého věznictví. Během své činnosti narazil mimo jiné

na dokumenty, které popisují zacházení s Němci po druhé světové válce. „Když jsem si dokumenty přečetl, byl jsem otřesen, jak hluboko byl zakořeněný tzv. český ‘Gestapismus’. Pokusil jsem se dozvědět, jak na to reagoval československý parlament a jestli o tom někdo podával zprávu. Nechtěl jsem se zabývat politickými otázkami, jestli Němci musí jít pryč nebo ne, ale zajímalo, jak se to provádělo. Neboť toto bylo nejotřesnější“.

Jedna část výstavy se soustřeďuje na násilnosti, které byly spáchány na Němcích v Postoloprtech a v Žatci. Nejednalo se o spontánní pomstychtivé akce, jak se většinou vykládá. K tomu Vacek: „Nebyl to výbuch lidového hněvu, jednalo se o cílené operace, které byly

řízeny vojskem. Takzvané obranné a bezpečnostní zpravodajství mělo kontakty k ruskému NKVD. Tito v Sovětském svazu vyškolení specialisté, kteří přišli do Československa s armádou Ludvíka Svobody, organizovali tyto akce, které souvisely s Němci. Někteří novináři o tom podávali zprávu a pojem ‘Gestapismus’ byl diskutován v parlamentu. Ve výstavě tyto události nekomentujeme. My pouze sestavujeme dokumenty, abychom návštěvníkům výstavy zprostředkovali a umožnili si představit, jak tomu skutečně bylo“.

Jedinečné v této výstavě jsou zveřejněné osobní vzpomínky devíti očitých pamětníků, kteří zažili události v Postoloprtech a v Žatci osobně. Jeden z nich je Peter Klepsch, který jako mladistvý, byl během války za své kritické poznámky nacisty zatčen a až do konce války byl ve věznici v Mostu. V červnu 1945 byl znovu jako Němec zajat československým vojskem. I když si na tuto dobu nerad vzpomíná, líčí své zážitky z Postoloprte pro tuto dokumentační výstavu, kterou považuje za významnou. „Já jsem za každý krok vděčný. Neboť po každém kroku bude následovat další. Výstava nabízí minimálně námět a materiál k diskuzi, a to je již hodně. Chtěl bych říci, že to je maximum toho, co jsem očekával.“

Putovní výstava o obětech komunistické moci v severních Čechách je ve Vrchlického divadle Lounech otevřena do 9. června. Potom bude pravděpodobně putovat do dalších měst v severních Čechách.

Zdroj: <http://www.radio.cz/de/artikel/79179>. Radio Prague © Copyright 1996, 2006 Radio Prague

Peter Klepsch (vlevo) s manželkou (privátní archiv E.Vacek)